Year - April 2024

MA - Sem - I

Marathi / History

Pages : (17)

MA - Sem I

[वेळ: २.३० तास] [गुण: ७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3. अंतर्गत पर्याय लक्षात घ्या.

प्र.१ अ. संस्कृत अभ्यासकांनी केलेल्या साहित्याच्या विविध व्याख्या देऊन साहित्यकृतीच्या विविध अंगांचा परिचय करून द्या. २०

किंवा

ब. साहित्यकृतीमधील अनुभवांची कोणकोणती वैशिष्ट्ये असतात ते नमूद करा.

प्र.२ अ. साहित्यिकाच्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पैलू विस्ताराने नोंदवा. २०

किंवा

ब. साहित्याच्या आस्वाद प्रक्रियेचे स्वरूप उलगडून दाखवा.

प्र.३ अ. लौकिकतावादी भूमिका म्हणजे काय ते सांगून या भूमिकेतून कोणकोणती साहित्य प्रयोजने सांगितली आहेत ते विस्ताराने लिहा. २०

किंवा

ब. साहित्य समीक्षा व्यवहारातील स्वायत्ततावादी भूमिका आणि स्वायत्ततावादी प्रयोजनविचाराचा आढावा घ्या.

प्र.४ प्रत्येक गटातील एक टीप लिहा. १५

अ. १. ललित साहित्य आणि ललितेतर साहित्य

किंवा

२. भारतीय परंपरेतील प्रतिभाशक्तीचा विचार

ब. १. आस्वादकाचे गुणधर्म

किंवा

२. कल्पनाशक्ती- फ्रॉइड

क. १. साहित्य प्रयोजन म्हणजे काय?

किंवा

२. प्रयोजन विचारातील नीती हे प्रयोजन

****

9F96E3C1CD55D8359CF8CE7B7185CBE3

Paper / Subject Code: N50491 / Research Methodology

MA - History (Sem - I) NEP 2020.

मराठी रुपांतर

[वेळ: २ तास] [गुण:५०]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. सर्व पाच प्रश्न सोडवा.

प्र. १.अ) उदाहरणे देऊन इतिहासाच्या प्रकार सांगा.

किंवा

प्र. १.ब) इतिहासाचे इतर सहाय्यकारी शास्त्राशी असलेल्या संबंधाचे परीक्षण करा.

प्र. २.अ) इतिहासात प्राथमिक आणि दुय्यम सांधना विषयी चर्चा करा.

किंवा

प्र. २.ब) साधनांची सत्यता आणि विश्वनियता यांचा खुलासा करा.

प्र. ३.अ) संशोधन आराखडा तयार करण्याच्या पद्धती सांगा.

किंवा

प्र. ३.ब) साहित्याचा आढावा याच्या महत्वाचे मुल्यांकन करा.

प्र. ४.अ) इतिहास संशोधनामधील तांत्रिकी साह्याचा आणि डिजीटल साय्यके वर टीप लिहा.

किंवा

प्र. ४.ब) इतिहासातील संख्यात्मक पद्धतीचे उपयोग सांगा.

प्र. ५ खालीलपैकी **कोणत्याही दोहोवर** टिप लिहा **(प्रत्येकी ५ गुण)**

अ) इतिहासाचे उद्दीष्टे

ब) प्रश्नावली

क) अभ्युपगम (गृहितकृत्य)

डी) साधनांचे अर्थशोधन

7250167406A621B255A95558E948E316

[Time:2 Hours] [Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. **Attempt all five questions (10 marks each)**

Q.1 A) Explain the types of History with examples.

OR

B) Examine the relations of history with other Auxiliary Sciences.

Q.2 A) Discuss the Primary and Secondary Sources of History

OR

B) Give an account of the Authenticity and Credibility of Sources.

Q.3 A) Bring out steps in Research Design.

OR

B) Assess the importance of Literature Review.

Q.4 A) Write on Technical and Digital aids in Historical Research

OR

B) State the use of Quantitative methods in History.

Q.5 Write short notes on **any two** of the following: **(5 marks each)**

a) Objectives of History

b) Questionnaire

c) Hypothesis

d) Interpretation of Sources

****

7250167406A621B255A95558E948E316

(4)

Paper / Subject Code: N50454 / Makers of India in the 20th Century

MA sem-I NEP 2020 (History)

Time: 2 Hrs **Marks: 50**

N.B. 1) All questions are compulsory. (10 marks each)
2) All Questions carry equal marks.

Q.1) A) Describe the early life and education of Mahatma Gandhi.

OR

B) Give an account of Mahatma Gandhi's contribution to the nation.

Q.2. A) Write an essay on the educational achievements of Dr. B. R. Ambedkar.

OR

B) Evaluate the impact of Dr. B. R. Ambedkar on the nation.

Q.3) A) Trace the significant events in the early life of Pandit Jawaharlal Nehru.

OR

B) Discuss the role played by Pandit Jawaharlal Nehru in nation building.

Q.4) A) Analyse the role of Mrs. Indira Gandhi in nation building.

OR

B) Evaluate Mrs. Indira Gandhi's impact on national life.

Q.5. Attempt **any two** Short Notes **(5 Marks each)**

a) Mahatma Gandhi's impact on national life.

b) Dr. B. R. Ambedkar's Vision of Democracy.

c) Pandit Jawaharlal Nehru's educational achievements.

d) Early life of Mrs. Indira Gandhi.

****

924ABBB3A0BB78554640B6FB343235EC

[वेळ: २ तास]

[गुण:५०]

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १ अ) महात्मा गांधींच्या प्रारंभिक जीवन आणि शिक्षणाचे वर्णन करा.

किंवा

ब) महात्मा गांधींची राष्ट्रीय योगदानाची माहिती द्या.

प्र. २ अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकरांच्या शैक्षणिक कामगिरीवर निबंध लिहा.

किंवा

ब) डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांचा राष्ट्रावर झालेल्या प्रभावांचे मुल्यमापन करा .

प्र. ३ अ) पंडित जवाहरलाल नेहरु यांच्या प्रारंभिक जीवनातील महत्वाच्या घटनांचा मागोवा घ्या.

किंवा

ब) पंडित जवाहरलाल नेहरु यांनी राष्ट्र उभारणीमध्ये बजावलेल्या भूमिकेची चर्चा करा..

प्र. ४ अ) श्रीमती इंदिरा गांधी यांनी राष्ट्र उभारणीत बजावलेल्या कामगिरीचे विश्लेषण करा.

किंवा

ब) श्रीमती इंदिरा गांधी यांचा राष्ट्रीय जीवनावर झालेल्या प्रभावाचे मुल्यमापन करा.

प्र. ५ **कोणत्याही दोन** टिपा लिहा. **(प्रत्येकी पाच गुण)**

अ) महात्मा गांधींचा राष्ट्रीय जीवनावर प्रभाव

ब) डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांचा लोकशाही बद्दलचा दृष्टीकोन

क) पंडित जवाहरलाल नेहरु यांची शैक्षणिक कामगिरी

ड) श्रीमती इंदिरा गांधी यांचे प्रारंभिक जीवन

****

924ABBB3A0BB78554640B6FB343235EC

Paper / Subject Code: N50411 / History of Early India (upto 1000 CE)

MA (Sem-1) (History) (CBSC) NEP 2020)

(2 Hours) [Total Marks : 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B.: 1. **All question carry equal marks.**
2. **All questions solve compulsory**

Q.1) Review the importance of the Archaeological sources of Ancient Indian History.

OR

Trace the foreign travellers account as a sources of ancient History.

Q.2) Write a note on Buddhist Architecture.

OR

Explain the Ancient Indian tax system with special reference to bhog and bhag kar.

Q.3) Discuss the features of ancient Indian Feudalism.

OR

Inform the Roman Trade in Ancient India.

Q.4) Describe the rise and extension of Magdha Janpadas.

OR

Bring out the administrative system of Mourya.

Q.5) Write short note on **any two.**

a) Literature of Gupta's age
b) Sabha and samite
c) Settled Agriculture
d) Provincial administration of Harshavardhana

A94E6C306518A2968D803D1412F53F07

[वेळ: २ तास] [गुण:५०]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १ सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
२ सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

प्र. १ प्राचीन भारतीय इतिहासातील पुरातत्वीय साधनाच्या महत्वाचा आढावा घ्या.

किंवा

प्राचीन इतिहासाचे साधन म्हणून परकीय प्रवाशांच्या प्रवास वर्णनांचा मागोवा घ्या.

प्र. २ बौद्ध स्थापत्यावर टिपण लिहा.

किंवा

भोग आणि भाग कराच्या विशेष संदर्भाने प्राचीन भारतीय कर पद्धती स्पष्ट करा.

प्र. ३ प्राचीन भारतातील सामंतशाहीच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

किंवा

प्राचीन भारतातील रोमन व्यापाराची माहिती लिहा.

प्र. ४ मगध जनपदाच्या उदय आणि विस्ताराचे वर्णन करा.

किंवा

मौर्यकालीन प्रशासन व्यवस्था विशद करा.

प्र. ५ खालीलपैकी **कोणत्याही दोहोंवर** टिपा लिहा.

अ) गुप्तकालीन साहित्य
ब) सभा आणि समिती
क) स्थायी शेती
ड) गुप्तांचे प्रांतीय प्रशासन

A94E6C306518A2968D803D1412F53F07

Paper / Subject Code: N50441 / History of Marathas (1630 CE- 1680 CE)

M.A. History - Sem I - NEP (2020)

(CBSC)

Time- 1 Hour

Total Marks: 25

N.B : 1. All questions are **compulsory**

2. Figures to the right indicate marks

Q1 (a) Describe the Chhatrapati Shivaji Maharaja's relations with Mughals with Special Reference to visit to Agra. **(10)**

OR

(b) Explain Chhatrapati Shivaji Maharaja's relations with Europeans.

Q2 (a) Review the central administration of Marathas with Special reference to Ashtapradhan Mandal **(10)**

OR

(b) Assess the revenue administration of Maratha Empire.

Q3 Write short note on- **(Any One)** **(05)**

a) Chhatrapati Shivaji Maharaja's relation with Adilshahi

b) Military Administration of Maratha Empire

.....

(मराठी रुपांतर)

वेळ –१:०० तास **एकूण गुण-२५**

सूचना – १) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. (अ) आग्रा भेटीच्या विशेष संदर्भात छत्रपती शिवाजी महाराज आणि मुघलांशी असलेल्या संबंधांचे वर्णन करा. **(१०)**

किंवा

(ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे युरोपीयांशी असलेले संबंध स्पष्ट करा.

२. (अ) अष्टप्रधान मंडळाच्या विशेष संदर्भात मराठा साम्राज्याच्या केंद्रीय प्रशासनाचा आढावा घ्या. **(१०)**

किंवा

(ब) मराठा साम्राज्याच्या महसूल प्रशासन व्यवस्थेचे मूल्यांकन करा.

३. थोडक्यात टिप लिहा **(कोणतेही एक)** **(०५)**

अ) छत्रपती शिवाजी महाराज आणि कुतुबशाहीशी संबंध

ब) मराठा साम्राज्याचे लष्करी प्रशासन

****

FCBAA3A2AE35D794E330D933163C3F51

Paper / Subject Code: N50441 / History of Marathas (1630 CE - 1680 CE)

MA History - Sem I - NEP (2020)
(CBSC)

Time- 1 Hour

Total Marks: 25

N.B. 1. All questions are **compulsory**
2. Figures to the right indicate marks

Q1 (a) Describe the Chhatrapati Shivaji Maharaja's relations with Mughals with Special Reference to visit to Agra. **(10)**

OR

(b) Explain Chhatrapati Shivaji Maharaja's relations with Europeans.

Q2 (a) Review the central administration of Marathas with Special reference to Ashtapradhan Mandal **(10)**

OR

(b) Assess the revenue administration of Maratha Empire.

Q3 Write short note on- **(Any One)** **(05)**

a) Chhatrapati Shivaji Maharaja's relation with Adilshahi
b) Military Administration of Maratha Empire

.....

(मराठी रुपांतर)

वेळ –१:०० तास **एकूण गुण-२५**

सूचना – १) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. (अ) आग्रा भेटीच्या विशेष संदर्भात छत्रपती शिवाजी महाराज आणि मुघलांशी असलेल्या संबंधांचे वर्णन करा. **(१०)**

किंवा

(ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे युरोपीयांशी असलेले संबंध स्पष्ट करा.

२. (अ) अष्टप्रधान मंडळाच्या विशेष संदर्भात मराठा साम्राज्याच्या केंद्रीय प्रशासनाचा आढावा घ्या. **(१०)**

किंवा

(ब) मराठा साम्राज्याच्या महसूल प्रशासन व्यवस्थेचे मूल्यांकन करा.

३. थोडक्यात टिप लिहा (**कोणतेही एक)** **(०५)**

अ) छत्रपती शिवाजी महाराज आणि कुतुबशाहीशी संबंध

ब) मराठा साम्राज्याचे लष्करी प्रशासन

****

FCBAA3A2AE35D794E330D933163C3F51

(10)

M.A SEM-I NEP 2020

(2 Hours) Total Marks: 50

N. B. : (1) **Attempt all Five** Questions are **Compulsory**.

(2) All Questions carry equal Marks.

1. A) Examine the political condition of India on the eve of British conquest.

OR

B) Describe the economic condition of India in the eighteenth century.

2. A) Write a detailed note on administration of during colonial period.

OR

B) Trace the progress of Indian modern education system.

3. A) Discuss the effects of commercialization of agriculture.

OR

B) Highlight the developments of modern transport system during the British rule.

4. A) Examine the implications of printing on the social transformation of India.

OR

B) Discuss the socio-religious awakening in India due to western Colonialism.

5. Write short notes. **[Any Two]**

a) Social condition of India in the eighteenth century.

b) Law and Administration in Colonial India

c) Dadabhai Naoroji's Drain Theory

d) Dr. Babasaheb Ambedkar & Depressed Classess

****

(मराठी रूपांतर)

(२ तास) (एकूण गुण : ५०)

सूचना : (१) **सर्व पाच** प्रश्न सोडविणे **अनिवार्य** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना समान **गुण** आहेत.

१. अ) ब्रिटिश राजवटीच्या स्थापनेच्यावेळी असलेल्या भारताच्या राजकीय परिस्थितीचे परीक्षण करा.

किंवा

ब) अठराव्या शतकातील भारताच्या आर्थिक परिस्थितीचे वर्णन करा.

२. अ) वसाहतकालीन भारतातील प्रशासनावर सविस्तर टीप लिहा.

किंवा

ब) भारतातील आधुनिक शिक्षण पध्द्तीच्या विकासाचा आढावा घ्या.

३. अ) शेतीच्या व्यापारीकरणाच्या परिणामांची चर्चा करा.

किंवा

ब) ब्रिटिश राजवटीत घडून आलेल्या आधुनिक दळणवळण पध्द्तीच्या विकासावर प्रकाश टाका.

४. अ) भारतातील सामाजिक बदलामधील मुद्रण कलेच्या प्रभावाचे परीक्षण करा.

किंवा

ब) पाश्चिमात्य वसाहतवादामुळे भारतात निर्माण झालेल्या सामाजिक व धार्मिक जागृतीची चर्चा करा.

५. टीपा लिहा **(फक्त — दोन)**

अ) अठराव्या शतकातील भारताची सामाजिक परिस्थिती

ब) वसाहतकालीन भारतातील कायदा व प्रशासन.

क) दादाभाई नौरोजी यांचा आर्थिक धुप सिध्द्रांत

ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर व पददलित वर्ग

———————

1A428F5F342DDE36F67CAC40D13AAD7C

Paper / Subject Code: N50421 / History of Medieval India (1200 CE to 1700 CE)

MA – Sem I – NEP 2020

Time- 2 Hours (CBSC) Total Marks: 50

N.B : 1. All questions are **compulsory**

2. All questions carry **equal** marks

Q1 (A) Trace the nature of kingship with special reference to Maratha Empire.

OR

(B) Explain the nature of Mansabdari system.

Q2 (A) Comment on the caste system in the period of your study.

OR

(B) Describe the education system in medieval India.

Q3 (A) Assess the causes and effects of Bhakti movement in medieval India.

OR

(B) Write an essay on Akbar's *Din-i-Ilahi* and Syncretism

Q4 (A) Enumerate the taxation system in medieval India.

OR

(B) Examine the development process of urbanisation and its impact on medieval India.

Q5 Write a short note on- **(Any Two)**

A) Theory of State of Maratha Empire

B) Bonded labour System

C) Chishti Silsila in Sufism

D) Banking System in Medieval India

****

45617BA06F99F0AC756DDEA909D63A77

(मराठी रुपांतर)

वेळ – २ तास एकूण गुण-५०

सूचना – १) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) मराठा साम्राज्याच्या विशेष संदर्भात राजपदाच्या स्वरूपाचा मागोवा घ्या.

किंवा

(ब) मनसबदारी पद्धतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

२. (अ) तुमच्या अभ्यासक्रमाच्या कालखंडातील जात व्यवस्थेवर भाष्य करा .

किंवा

(ब) मध्ययुगीन भारतातील शिक्षण व्यवस्थेचे वर्णन करा .

३. (अ) मध्ययुगीन भारतातील भक्ती चळवळीचे कारणे आणि परिणामाचे मुल्यांकन करा.

किंवा

(ब) अकबराच्या दीन-ए-इलाही आणि त्याच्या समन्वयवादावर निबंध लिहा.

४. (अ) मध्ययुगीन भारतातील कर पद्धती विशद करा.

किंवा

(ब) शहरीकरणाच्या विकासाची प्रक्रिया आणि त्याच्या मध्ययुगीन भारतावर झालेल्या परिणामाचे परीक्षण करा.

५. थोडक्यात टिपा लिहा. (**कोणतेही दोन)**

अ. मराठा साम्राज्याच्या राज्य सिद्धांत

ब. वेठबिगारी पद्धती

क. सुफिमधील चिश्ती संप्रदाय

ड. मध्ययुगीन काळातील अधिकोष पद्धती

****

45617BA06F99F0AC756DDEA909D63A77

Subject Code: 20324 / History - Social, Economic and administrative History of Early India (up to 1000 C.E)

MA. (Choice Based Credit System) (Sem - I) History

मराठी रुपांतर

वेळ –२.३० तास

एकूण गुण-७५

सूचना १ सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

२ सर्व प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

३ उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ. प्रागैतिहासिक काळातील भारतीय समाजाचे स्वरूप स्पष्ट करा. १५

किंवा

१ ब. प्राचीन भारतातील जात आणि अस्पृश्यतेचा उदय व विकास सांगून अस्पृश्यता निर्मुलन व जातीअंतासाठी उपाय सुचवा.

प्र.२ अ. प्राचीन भारतातील राज्यनिर्मितीचा ऐतिहासिक आढावा घ्या. १५

किंवा

२ ब. भारतीय सरंजामशाहीचे स्वरूप आणि विवादावर भाष्य करा.

प्र.३ अ. वैश्विक दृष्टिकोनातून बौद्ध धर्माचे महत्त्व सांगा. १५

किंवा

३ ब. ऋग्वेदकालीन धार्मिक स्थितीचे वर्णन करा.

प्र. ४ अ. दुसऱ्या नागरीकरणाच्या उदयाची कारणे सांगून त्यातील काही नगरांची माहिती द्या. १५

किंवा

४ ब. भारत आणि रोमन यांच्यातील व्यापारावर निबंध लिहा.

प्र.५. खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** टिपा लिहा. १५

अ. जन ते वर्ण स्थित्यंतर

ब. द्वीपकल्पीय भारतातील राज्याची उत्पत्ती

क. तंत्र संप्रदाय

ड. श्रेणी पद्धत

****

X51Y2D5F32X51Y2D5F32X51Y2D5F32X51Y2D5F32

Time: 2.30 Hours **Total Marks: 75**

N.B 1. **All** questions are **compulsory**
2. **All** questions carry **equal** marks.
3. Figures to the right indicate marks

Q1 A. Explain the nature of Indian society in Prehistoric period. 15

OR

1 B. State the rise and growth of caste and untouchability and suggest solutions for the eradication of untouchability and the annihilation of caste in early India

Q 2 A. Take a historical overview of state formation in the ancient India. 15

OR

2 B. Comment on the nature and debate of Indian feudalism.

Q 3 A. Explain the importance of Buddhism from a universal point of view. 15

OR

3 B. Describe the religious condition of the Rigvedic period.

Q4 A. Explain the causes for the rise of second Urbanization and give information about the some cities. 15

OR

4 B. Write an essay on trade between India and Romans.

Q5) Write short notes on **any three** of the following: 15

A. Transition of Jana to Varna
B. Evolution of state in Peninsular India
C. Tantric Cults
D. Guild System

****

X51Y2D5F32X51Y2D5F32X51Y2D5F32X51Y2D5F32

MA sem - I History

मराठी रूपांतर

वेळ : २ तास गुण : ५०

सूचना :- (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
(३) इंग्रजी प्रश्न मूळ मानावेत.

प्रश्न.१ खालील व्यष्टीचे विश्लेषण करून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या:

श्री सुशांतची नुकतीच महानगरातील एका व्यायामशाळेत व्यवस्थापक म्हणून नियुक्ती झाली आहे. त्याला त्याच्या व्यवस्थापनाने या युनिटची बाजार क्षमता समजून घेण्यासाठी संशोधन करण्यास सांगितले आहे. काम सुरू करण्यासाठी ग्राहक प्रोफाइलचा अभ्यास करण्याची त्यांची योजना आहे. हे पूर्ण करण्यासाठी, त्याला एक आदर्श प्रश्नावली तयार करणे आणि योग्य अंतर्दृष्टी मिळविण्यासाठी आणि यशस्वी व्यवसायासाठी योग्य धोरणे तयार करण्यासाठी गृहीतके तयार करणे आवश्यक आहे.

अ) चांगली प्रश्नावली तयार करण्यासाठी पाच प्रश्न (खुले आणि बंद) सुचवा. ०५

ब) संशोधनातील अंतर ओळखा आणि वरील अभ्यासासाठी गृहीतके तयार करा. ०५

प्रश्न २. खालील उत्तर द्या (कोणताही एक) १०

अ) संशोधन म्हणजे काय? संशोधनाचे विविध प्रकार समजावून सांगा.

किंवा

ब) नमुन्याची संकल्पना स्पष्ट करा आणि नमुन्याचा आकार ठरवणारे विविध घटक विस्तृत करा

प्रश्न ३. खालील उत्तर द्या (कोणताही एक) १०

अ) प्राथमिक डेटाचे (आधारभूत माहिती) फायदे आणि तोटे काय आहेत?

किंवा

ब) चांगल्या प्रश्नावलीच्या आवश्यक गोष्टी तपशीलवार सांगा.

प्रश्न ४. खालील उत्तर द्या (कोणताही एक) १०

अ) डेटा प्रोसेसिंगमधील विविध टप्प्यांवर चर्चा करा.

किंवा

ब) संशोधनातील डेटाच्या (आधारभूत माहिती) व्याख्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न ५. खालील उत्तर द्या (कोणताही एक) १०

अ) संशोधन अहवाल लेखनाच्या आवश्यक गोष्टी काय आहेत

किंवा

ब) संशोधनात नैतिकता म्हणजे काय? संशोधनातील नैतिकतेचे मानदंड स्पष्ट करा.

****

0999B9E9901E75EDB551DEE4171D27B8

Duration: 2 hours **Marks: 50**

Instructions :-(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Read the following case carefully and answers the questions.

Mr. Sushant has recently been appointed as a manager in a gymnasium in a metropolis. He is asked by his management to research to understand the market potential of this unit. He plans to study the customer profile to start the work. To accomplish this, he needs to create an ideal questionnaire and formulate hypotheses to gain the right insights and create the right strategies for a successful business.

a) Suggest five questions (open and close ended) to make up a good questionnaire. **05**

b) Identify the research gap and frame the hypothesis for the above study. **05**

Q.2 Answer the following (Any One) **10**

A) What is Research? Explain different types of Research.

OR

B) Explain the concept of Sampling and elaborate various factors determining Sampling size

Q.3 Answer the following (Any One) **10**

A) What are the advantages and disadvantages of Primary Data?

OR

B) Elaborate essentials of a Good Questionnaire in detail.

Q.4 Answer the following (Any One) **10**

A) Discuss various stages in Data Processing.

OR

B) Explain Significance of Interpretation of Data in Research.

Q. 5. Answer the following (Any One) **10**

A) What are the essentials of Research Report Writing

OR

B) What is ethics in research? Explain Ethical norms in Research.

****

0999B9E9901E75EDB551DEE4171D27B8